

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2024 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ГЭР БҮЛИЙН ХҮЧИРХИЙЛЭЛТЭЙ ТЭМЦЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуульд дор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг нэмсүгэй:

1/23 дугаар зүйлийн 23.8 дахь хэсэг:

“23.8. Гэр бүлийн хүчирхийллийн талаархи статистик мэдээлэл, тоо бүртгэл хөтөлж, мэдээллийн сан бүрдүүлэх, хууль сахиулах чиг үүргийг хэрэгжүүлэх болон холбогдох бусад байгууллага хоорондын мэдээлэл солилцох ажиллагааг Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилсан сэргийлэх тухай хуулиар зохицуулна.”

2/44¹ дүгээр зүйл:**“44¹. Хохирогчийн аюулгүй байдлыг хангах**

44¹.1. Цагдаагийн байгууллагын эрх бүхий алба хаагч, прокурор нь гэр бүлийн хүчирхийллийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл шалгах, хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалт болон зөрчлийн хэрэг бүртгэлийн явцад хохирогчийн аюулгүй байдлыг хангаж ажиллана.

44¹.2. Хохирогчийн аюулгүй байдлыг хангах ажиллагааг цагдаагийн байгууллагын хохирогчийг хамгаалах чиг үүрэг бүхий нэгж хариуцан хэрэгжүүлнэ.

44¹.3. Цагдаагийн байгууллага нь хохирогчийн аюулгүй байдлыг хангах ажиллагааг энэ хууль, Цагдаагийн албаны тухай хууль, Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуульд заасан журмын дагуу хэрэгжүүлнэ.

44¹.4. Прокурор нь хохирогчийн аюулгүй байдлыг хангах ажиллагааг хуульд заасан журмын дагуу хийгдсэн эсэхэд хяналт тавьж, илэрсэн зөрчлийг арилгуулахаар шаардлага хүргүүлэх, хуульд заасан тодорхой ажиллагаа гүйцэтгүүлэхээр даалгавар өгч, хохирогч түүний хууль ёсны төлөөлөгчөөс гаргасан гомдол, хүсэлтийг хүлээн авч шийдвэрлэнэ.”

2 дугаар зүйл. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль,” гэсний дараа “Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай,” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн дараах зүйл, хэсэг, заалтыг доор дурдсан агуулгаар өөрчлөн найруулсугай:

1/19 дүгээр зүйлийн 19.1.8 дахь заалт:

“19.1.8.Гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх ажилд иргэд, олон нийтийг татан оролцуулах, энэ чиглэлээр идэвх санаачилгатай ажиллаж байгаа этгээд, хамт олон, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 34.3 дахь хэсэгт заасан журмын дагуу урамшуулах.”

2/30 дугаар зүйлийн 30.2 дахь хэсэг:

“30.2.Хүчирхийлэлд өртсөн хүүхдийг түр байрлуулан хамгаалах үйлчилгээг Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулиар зохицуулна.”

3/31 дүгээр зүйл:

“31 дүгээр зүйл.Аюулын зэргийн үнэлгээ

31.1.Цагдаагийн алба хаагч гэр бүлийн хүчирхийллийн дуудлага, гомдол, мэдээллийн тохиолдол бүрт хохирогчийн амь нас, эрүүл мэнд, аюулгүй байдалд учирсан, эсхүл учирч болох эрсдэлд аюулын зэргийн үнэлгээ хийнэ.

31.2.Цагдаагийн алба хаагч аюулын зэргийн үнэлгээг гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэгдсэн, үйлдэгдсэн байж болзошгүй, эсхүл хохирогчийн байгаа газарт очиж хийнэ.

31.3.Аюулын зэргийн үнэлгээ хийх аргачлал, тэмдэглэлийн загварыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

31.4.Аюулын зэргийн тогтоохдоо хохирогчийн амь нас, эрүүл мэндэд учирсан хохирол, учирч болзошгүй эрсдэл, хүчирхийлэл үйлдэгчийн хувийн байдал болон орчны эрсдэлийг үнэлнэ.

31.5.Аюулын зэргийн үнэлгээ нь хохирогч түүний гэр бүлийн гишүүдэд энэ хуулийн 34.1-т заасан хамгаалалтын үйлчилгээг үзүүлэхэд харгалзах нөхцөл болно.

31.6.Аюулын зэргийн үнэлгээг хохирогчтой харилцан ярилцах хэлбэрээр хийж, аюулын эрсдэлийг бага, дунд, өндөр гэж дүгнэнэ.

31.7.Аюулын зэргийн үнэлгээ хийхэд хохирогчийг буруутгах, нэг талыг баримтлах, тулгах, хөтлөх байдлаар асуух, айдас түгшүүр түрүүлэх, загнахыг хориглоно.

31.8.Монгол хэл, бичиг мэдэхгүй, эсхүл хараа, сонсгол, хэл ярианы бэрхшээлтэй хохирогчид орчуулагч, хэлмэрчийн тусламжтайгаар аюулын зэргийн үнэлгээг хийнэ.

31.9.Хүүхдэд учирсан аюулын зэргийн үнэлгээг хийхдээ эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, эсхүл багш, нийгмийн ажилтан, хүүхдийн эрхийн ажилтан, сэтгэл зүйчийг байлцуулна.

31.10.Хүүхэд гэр бүлийн хүчирхийлэлд өртсөн гэж үзэх нөхцөл байдал тогтоогдвол энэ хуульд заасан тусламж, үйлчилгээг Хүүхэд хамгааллын тухай хуульд заасан тусламж үйлчилгээтэй уялдуулж зохион байгуулна.

31.11.Аюулын зэргийн үнэлгээг нотлох баримтаар тооцох, үнэлэх эсэхийг эрх бүхий албан тушаалтан холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд шийдвэрлэнэ.”

4/35 дугаар зүйлийн 35.1 дэх хэсэг:

“35.1.Хохирогчийн амь нас, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор түүнд Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулийн 7.1.6-д заасан үйлчилгээг үзүүлнэ.”

5/35 дугаар зүйлийн 35.10 дахь хэсэг:

“35.10.Түр байрлуулан хамгаалах үйлчилгээ үзүүлэхтэй холбогдсон харилцааг Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулиар зохицуулна.”

6/36 дугаар зүйл:

“36 дугаар зүйл.Нэг цэгийн үйлчилгээ

36.1.Энэ хуулийн 33.1-д заасан үйлчилгээг нутаг дэвсгэрийн харьяалал харгалзахгүй 24 цагийн турш нэг цэгээс үзүүлэх чиг үүрэг бүхий нэг цэгийн үйлчилгээний төвийг эмнэлэгийн байгууллагын дэргэд ажиллуулна.

36.2.Нэг цэгийн үйлчилгээний төв энэ хуулийн 33.1 дэх хэсэгт заасан үйлчилгээг холбогдох байгууллагатай хамтран үзүүлнэ.

36.3.Нэг цэгийн үйлчилгээний төвийн болон үйлчилгээний стандартыг стандартчилал, техникийн зохицуулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага батална.

36.4.Нэг цэгийн үйлчилгээ үзүүлэх зардлыг энэ хуулийн 35.4-т заасны дагуу тооцож, улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ.

36.5.Нэг цэгийн үйлчилгээний төвийн аюулгүй байдлыг цагдаагийн байгууллага дараах байдлаар хангана:

36.5.1.нэг цэгийн үйлчилгээний төвийг нутаг дэвсгэр хариуцсан цагдаагийн байгууллага эргүүлийн хяналт хэрэгжүүл;

36.5.2.нэг цэгийн үйлчилгээний төвийн дотор болон гадна орчныг хамруулсан теле камерыг 24 цагийн хяналтад байлгах;

36.5.3.нэгийн үйлчилгээтэй холбоотой дуудлага, мэдээллийг шуурхай шалган шийдвэрлэх.”

7/39 дүгээр зүйлийн 39.3 дахь хэсэг:

“39.3.Хохирогчид эрх зүйн туслалцаа үзүүлэхтэй холбогдсон харилцааг Хууль зүйн туслалцааны тухай хуулиар зохицуулна.”

8/44 дүгээр зүйлийн 44.3 дахь хэсэг:

“44.3.Зан үйлд нөлөөлөх сургалтын хөтөлбөрийг хууль зүйн, нийгмийн хамгааллын, боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүд хамтран батална.”

9/44 дүгээр зүйлийн 44.5 дахь хэсэг:

“44.5.Зан үйлд нөлөөлөх албадан сургалтыг Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 189.10-т заасан журмаар зохион байгуулна.”

4 дүгээр зүйл.Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай 5 дугаар зүйлийн 5.1.3 дахь заалтын “эмнэлэг, төрийн, төрийн бус” гэснийг “эмнэлгийн” гэж, 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсгийн “Эрүүгийн байцаан шийтгэх” гэснийг “Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1.4 дэх заалт, 17 дугаар зүйлийн 17.2 дахь хэсэг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

6 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2024 оны ... сарын ... ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх
тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт
оруулах тухай хуулийн төслийн талаар

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн болон бусад баталгааг бүрдүүлэх, хүний эрх, эрх чөлөөг зөрчихтэй тэмцэх, хөндөгдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх үүргийг иргэнийхээ өмнө хариуцна.” гэж, Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлалын 3.4-т “Монгол хүний эрүүл, аюулгүй амьдрах таатай орчин, нөхцөлийг бүрдүүлэх, хүнсний аюулгүй байдлыг хангах, амьдрах орчин, орон байрны аюулгүй нөхцөлийг баталгаажуулах, гэмт хэрэг, халдлагын золиос болохоос хамгаалах нь хүний аюулгүй байдлыг хангах үндэс мөн.” гэж тус тус заасан.

Монгол Улсын Их Хурлын 2023 оны 114 дүгээр тогтоолоор хүний эрх, эрх чөлөөг зөрчиж болзошгүй аливаа шалтгаан нөхцлийг судлан холбогдох эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгох, хийдэл, зөрчлийг арилгахыг Засгийн газарт үүрэг болгосон.

Түүнчлэн 2023 оны 11 дүгээр сарын 29-ний өдрийн Засгийн газрын хуралдаанаас хуулиар тусгайлан эрх олгосон заалтад дүн шинжилгээ хийж, холбогдох хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулахыг сайд нарт даалгасан. Иймд хүний эрх, эрх чөлөөг хөндсөн, хязгаарласан, харилцаанд оролцогчийн эрх, үүргийг тогтоосон буюу процессын шинжтэй зохицуулалт агуулсан, журмаар зохицуулсан харилцааг тухайн хуульд тусган боловсруулах шаардлага бий болсон.

2022 онд цагдаагийн байгууллагад 1729 энэ төрлийн гэмт хэрэг бүртгэгдснээс 1664 хүн хохирогчоор тогтоогдсон байна. Үүнээс 1468 нь эмэгтэй, 177 буюу 10.6 хувь нь хүүхэд өртсөн байна¹. Гэр бүлийн хүчирхийллийн суурь шалтгаан нь эрх мэдлийн тэнцвэргүй, тэгш бус байдал, эрэгтэй эмэгтэй хүмүүсийн үүрэг хариуцлагын талаарх нийгэмд тогтсон хэвшмэл ойлголтоос үүдсэн байдаг тул хохирогч хамгааллын үйлчилгээний хүртээмж, чанарыг дээшлүүлэх шаардлагатай байдаг.

Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар хохирогчид тусламж үзүүлэх зориулалттай Нэг цэгийн үйлчилгээний төв болон түр хамгаалах байранд үзүүлэх үйлчилгээг ялгамжтай байлгах үүднээс Нэг цэгийн үйлчилгээний төвийг зөвхөн эмнэлгийн байгууллагын дэргэд ажиллуулахаар өөрчиллөө.

Хохирогчийг түр байрлуулан хамгаалах журмыг Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хууль, Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулиар зохицуулж байгаа нь эрх зүйн давхардсан зохицуулалтыг үүсгэж байгаа зөрчлийг арилгахаар, гэр бүлийн хүчирхийллийн хохирогчийг түр байрлуулан хамгаалах журмыг Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуульд тусгаж, хохирогчийг хамгаалах байр болон үйлчилгээ нь нэгдсэн нэг стандарттай, хохирогчийн ялгаатай хэрэгцээнд нийцсэн байхаар өөрчилж давхардлыг арилгалаа.

Мөн Улсын Их Хурлын болон Засгийн газрын дээрх шийдвэрийн хүрээнд хохирогчид эрх зүйн туслалцаа үзүүлэх, гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх ажилд идэвх санаачлагатай ажилласан этгээдийг урамшуулах, гэр бүлийн хүчирхийллийн тоон мэдээллийг бүртгэх, хөтлөх, солилцох харилцааг холбогдох хууль болох Хууль зүйн туслалцааны тухай хууль, Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулиар зохицуулахаар тусгаж давхардлыг арилгалаа.

2016 онд Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хууль батлагдсанаас хойш хүч хэрэглэхгүйгээр зөрчилдөөнтэй асуудлыг шийдвэрлэхэд чиглэсэн зан үйлд нөлөөлөх сургалтын хөтөлбөрт сайн дураараа хамрагдсан тохиолдол огт бүртгэгдээгүй байна. Харин албадан сургалтын хүрээнд 2022 онд 5796 хүн, 2023 онд 5375 хүн хамрагдсан байна.

Иймээс зан үйлд нөлөөлөх сургалтын хөтөлбөрийг сайн дурын болон албадан гэж ялгахгүйгээр ижил хөтөлбөрөөр олгодог байхаар, хөтөлбөрийг боловсруулж батлах этгээдэд боловсролын асуудал эрхэлсэн сайдыг нэмэхээр, зан үйлд нөлөөлөх сайн дурын сургалтыг хасахаар тус тус өөрчиллөө. Түүнчлэн Зан үйлд нөлөөлөх албадан сургалтын журмыг Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуульд заасан журмаар зохицуулахаар өөрчилж, холбогдох заалтыг хүчингүй болгохоор тусгалаа.

Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын баталсан Хохирогчид аюулын зэргийн үнэлгээ хийх журам, Нэг цэгийн үйлчилгээний төвийн аюулгүй байдалд цагдаагийн байгууллага хяналт тавих журмын зохицуулалтыг тус тус хуулийн төсөлд тусгаж захиргааны хэм хэмжээний актын тоог буурууллаа.

Мөн Улсын ерөнхий прокурор, Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын хамтран баталсан тушаалаар хэрэгжиж буй Гэр бүлийн хүчирхийллийн хохирогчийн аюулгүй байдлыг хангах журам нь Цагдаагийн албаны тухай хууль, Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хууль болон Прокурорын байгууллагын тухай хуульд туссан зохицуулалтыг агуулж байх тул хүчингүй болгох нь зүйтэй гэж үзлээ.

ХУУЛЬ ЗҮЙ, ДОТООД ХЭРГИЙН ЯАМ